
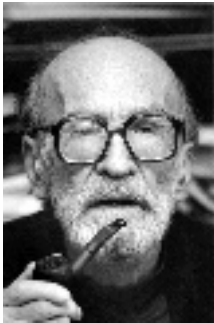

nr. 1 al creativității sale, autorul *Noptii de sânzâiene* se arăta deseori panicat: „Aș fi dezolat să aflu, bunăoară, că neurastenia și melancolia mea se datoresc adorabilelor funcțiuni seminale”. Alteori însă această „slăbiciune trupească” îi servea drept motiv de mândrie: „...într-un ceas, am îmbrățișat de

trei ori aceeași femeie – puțin mirată, ce e drept, de neosteneala mea”. În același timp, Eliade era chinuit de neliniști și de contradicții de cu totul altă natură: „*Nimeni nu poate bănui cantitatea de geniu, de voință și de simplă energie fizică cheltuită zi de zi în lupta cu mine însumi și cu demonul meu*”.

Conștient de genialitatea sa, memorialistul nu obosește să repete acest lucru de nenumărate ori, pentru aceasta fiind acuzat de megalomanie și egoism exagerat. Să fie chiar atât de amendabile aceste supraaprecieri, odată ce imensa operă filosofică și literară a lui Mircea Eliade ne reprezintă de mult în lume?

MIRCEA ELIADE

Fragmente din *Jurnal portughez și alte scrieri*

27 noiembrie 1942

Sunt atât de înspăimântat de viitorul neamului meu, încât toată viața mea autonomă și forța mea de credință sunt suspendate. Fac eforturi zilnice ca să mă dezbar de această obsesie (ce are să se întâmple cu România dacă nu se rezolvă militarește problema Rusiei?!), ca să pot lucra, să pot gândi, să pot trăi chiar. Pentru că viața mea însăși a ajuns o agonie, cu atât mai completă cu cât am impresia că aici, la Lisabona, sunt singurul care o suport. Ceilalți, băieți buni, de altfel, ciocnesc paharele în cinstea victoriilor anglo-americeane, uitând că diviziile noastre sunt pe Volga.

21 decembrie 1942

Pot și eu afirma că nu e durere personală pe care să nu o absorb în câteva ceasuri, nu e tragedie în legătură cu mine, insul, pe care să n-o depășesc în câteva zile. Dar ceea ce nu pot accepta, ceea ce nu pot asimila este tragedia neamului meu. Gândul că statul și neamul românesc ar putea pieri din cauza rușilor și datorită imbecilității furioase a unui Churchill sau Roosevelt mă exasperează. Disperarea mea își găsește izvorul mai ales în acest destin românesc.

22 decembrie 1942

Citesc de câteva zile *Del sentimiento trágico* al lui Unamuno, fericit că-l pot înțelege atât de bine în original. Pentru întâia oară citesc cartea aceasta susținut și integral. Nu cunoșteam până acum decât primele trei capitole și porțiuni din celelalte. E uluitor curajul lui Unamuno de a pune problema nemuririi, a iraționalului și a deznădejdiei. Am impresia că în cartea aceasta e anticipată toată filosofia existențialistă contemporană.

29 decembrie 1942

Scriind la romanul început acum două săptămâni (nu știu dacă îi voi păstra titlul de *Apocalips*, găsit pentru un alt roman, fantastic, la care am renunțat dintr-o mie și unul de motive), observ că am prezente în minte un număr tot mai redus de cuvinte românești. Eu, care n-am avut decât un lexic de mediocre proporții, suport mai greu ca alții depărtarea de țară. Lipsa lecturilor românești îmi sărăcește vocabularul.

24 iunie 1943

Mă gândesc, încă o dată, ce-aș fi reprezentat astăzi în lume dacă aș fi scris într-o limbă europeană? În engleză, bunăoară...

15 iulie 1943

...N-am avut încă prilejul să fructific munca mea trecută printr-o capodoperă. Sunt un Goethe care n-a scris nici măcar *Werther*, deși a gândit deja pe *Faust II*. [...] Dar mă ucide sentimentul caducității culturii române și a Europei. M-am născut alături de Rusia Sovietică. Asta spune tot.

9 ianuarie 1945

Niciodată nu mi-am dat seama de imensul rău pe care mi l-au făcut, și mie, și operei mele, erosul, carnea, cu toate invitațiile la scepticism, la epicureism, la jemenfichism. Atracția pentru o viață de plăceri – adică, pentru a preciza: o viață de aventuri erotice – m-a macerat încontinuu, și foarte multe din tensiunile mele cele mai nobile au fost anulate de revenirea aceluiași ridicol laitmotiv: la ce bun? Ești încă tânăr, profită acum, ca să nu regreți mai târziu etc. Amestecul acesta de patetic și banal, de extaze și ieftin carnal, de etern „bea! bea! Nu te uita” – a fost un adevărat blestem pentru mine și, mai ales, pentru opera mea.